

ת"פ 13374/12/15 - מדינת ישראל נגד מחמוד חדר

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 13374-12-15 מדינת ישראל נ' חדר
בפני כבוד השופט ד"ר אוהד גורדון
המאשימה
מדינת ישראל על-ידי פרקליטות מחוז ירושלים, גב' א' עוזד -
מתמחה
נגד
הנאשם
מחמוד חדר על-ידי עו"ד פ' מוסטפא מטעם הסנגוריה
הציבורית

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשם מן העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

האישום

1. בכתב האישום נטען כי ביום 11.12.14, בשעה 12:00 או בסמוך לה, התפרעו עשרות צעירים ובמסגרת זו יידו אבנים לעבר כוחות משטרה שנכחו במקום, וחלקם גם דחף את השוטרים, קיללם וסימן לעברם תנועות מגונות. נטען כי במהלך ההתפרעות, בשעה 12:30 או בסמוך לה, יידה הנאשם אבנים לעבר השוטרים ממרחק של כמה עשרות מטרים. עוד נטען כי במהלך מעצרו בידי שוטרים התנגד הנאשם למעצרו ושכאשר הובא לתחנת "שלם" בירושלים הטיח את ראשו בקיר מספר פעמים כדי ליצור מצג שווא לפיו הוכה בחקירתו. בשל כך מיוחסות לנאשם עבירה של ניסיון תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 274 (ס"ק (1)-(3)) ו-25 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ועבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין.
2. ראיות התביעה מתמקדות בשני שוטרי יס"מ, אריק ותקין וספי ברכיאל (להלן יכוננו כל העדים בשמותיהם הפרטיים). אלה, כנטען, הגיעו למקום רכובים על אופנועים וראו את הנאשם מיידה אבן או אבנים. ראיות נוספות נועדו לתמוך בגרסאותיהם של אריק וספי ולחזקן, וכן להציג את הנסיבות הרלבנטיות לעבירה של הפרעה לשוטר.
3. מן הטעמים שיוצגו בהכרעת דין זו, סבורני כי ראיות התביעה אינן מספיקות על מנת לבסס ברמת ההוכחה הנדרשת בפלילים את אשמתו של הנאשם. סבורני כי קיים ספק סביר בשאלה, האם הנאשם יידה אבנים לעבר שוטרים. עוד יבואר בהמשך מדוע איני סבור כי יש להרשיע את הנאשם בעבירה של הפרעה לשוטר בשעת מילוי תפקידו.

חלק א' - יידוי האבנים

ראיות התביעה

עמוד 1

4. עד זה, לוחם יס"מ בשעת האירוע, העיד כי במהלך משמרת בה נסע על אופנוע יחד עם מפקד המשמרת (בשם רועי עזרא) "התקבל דיווח אצלנו בקשר שיש תקיפת שוטרים ברחוב סלאח א-דין בירושלים" (פ/8 ש' 22). השניים נסעו למקום, כאשר בדו"ח הפעולה שלו, ת/2, תיאר אריק נסיעה מהירה ואף "בניגוד לתקנות התעבורה" וזאת כדי להגיע לסייע לשוטרים המותקפים. כשהגיעו למקום "הבחנו ב-15-20 אנשים בורחים מכוחות משטרה שהיו בצד השני של הרחוב". במצב זה "זיהיתי, הייתי על האופנוע, זיהיתי בחור שעומד טיפה, עומד לא בורח, היה עם הגב אלי והוא ביצע זריקה של אבן לכיוון שוטרים אחרים שהיו בצד השני של הרחוב". אריק ירד מהאופנוע, רץ לנאשם, הכה באמצעות ברכו בפלג גופו העליון של הנאשם ולאחר שהנאשם נפל השתלט עליו יחד עם השוטר ספי. אריק תיאר את לבושו של הנאשם וטען ש"עמד טיפה בצד משאר האנשים" (פ/8-9).

טיב הבחינה הנדרשת ויישומה בעניינו של אריק

5. עדות זו של אריק, כפי שבואר לעיל, משמשת את אחד משני הנדבכים המרכזיים בראיות התביעה. התביעה נסמכת על דבריהם של אריק וספי לפיהם ראו את הנאשם מיידה אבנים. עתירתה להיסמך על עדותו של אריק נתמכה בביטחון שהפגין העד בדבריו ובזיכרונו את האירוע, ובכך שלא נטען או בוסס מניע שיהיה לו להפליל בכזב את הנאשם. ועם זאת, במקרה זה לא די באלמנטים אלה לצורך קבלת דבריו של אריק כבסיס להרשעה. המדובר בהליך פלילי אשר, במצב מעין זה של עתירה להרשעה על בסיס זיהוי ויזואלי, מחייב את בית המשפט לבחינה קפדנית וזהירה של עדויות המזהים.

חובה זו מתחדדת בעניינו נוכח הזמן המשמעותי שחלף מאז האירוע. האירוע התרחש ביום 11.12.14, בעוד שאריק העיד בחלוף למעלה משנתיים, ביום 20.4.17. פרק זמן זה עלול להשפיע על זיכרון העד את האירוע, דבר המחייב בחינה זהירה של הפרטים שהוא מוסר. כפי שנראה בהמשך, זכרונו של אריק את האירוע אכן השתנה באלמנטים מהותיים. השפעת הזמן שחלף הומחשה, בנוסף וכפי שיפורט בהמשך, בעדותו של ספי שבזמן עדותו בבית המשפט לא זכר כלל את פרטי האירוע. יוזכר גם כי מדובר בשוטרי יס"מ בירושלים, המטפלים באופן שוטף באירועים כגון ידוי אבנים, ושמן הסתם טיפלו באירועים דומים במהלך התקופה שחלפה, דבר אשר תורם ל"סיכון" כי זיכרונום את האירוע ישתנה או יתעמעם בחלוף הזמן.

6. מכאן ההכרח בבחינה זהירה של עדויות המזהים, ותחילה של עדותו של אריק. בחינה זו מעלה אלמנטים שלא מאפשרים לקבל את דבריו של אריק כבסיס להוכחה מעל לספק סביר, לפיה הנאשם ידה אבנים.

7. אלמנט ראשון אותו יש לקחת בחשבון עניינו בידיעה מוקדמת: השוטרים עדי התביעה ובהם אריק אינם השוטרים שכנטען הותקפו או שעסקו בפיזור ההפגנה. המדובר בצוות יס"מ רכוב על אופנועים, שנקרא להגיע למקום ואשר איגף את המתפרעים. מעדויות השוטרים עולה כי סיבת ההגעה הייתה דיווח מן המוקד המשטרתי אודות תקיפת שוטרים באמצעות ידוי אבנים (דו"ח הפעולה של אריק, ת/2, עדותו פ/8 ש' 22, ניר ת/10 ש' 3, ספי ת/5). כמובא לעיל, לשמע דברים אלה מיהרו השוטרים למקום בנסיעה על האופנועים, בצורה בהולה ותוך הפרת כללי התנועה. כל אלה מראים כי דובר בסיטואציה של דחיפות, כאשר בתודעתם של השוטרים ידיעה לפיה הם עומדים להגיע לזירה ובה ידוי אבנים לעבר שוטרים.

8. אלמנט שני, ומרכזי יותר, עניינו בהזדמנות שהייתה לשוטרים לזהות: מעדותו של אריק עולה כי הגיעו ברכיבה על האופנוע לצומת הרחובות נעמי קיס וסלאח א-דין, כאשר ההתפרעות התרחשה בתוככי רחוב סלאח א-דין. בדבריו טען שהגיע למקום והבחין בחבורת מתפרעים בורחת מתוך רחוב סלאח א-דין, ובנאשם

מידה אבנים. אריק ראה זאת בעודו רכוב על האופנוע לאחר שהגיע מן הצד (מרח' נעמי קיס המצטלב בצומת T עם רחוב סלאח א-דין). זאת ועוד, הוא ראה את ידיו האבן, לדבריו, בעוד שחבורת מתפרעים רצה לעברו (וכך בלשונו: "השוטרים הם מימין אלי בעומק הרחוב צלאח א דין והמתפרעים רצים לכיוון שלי ושל רועי ועוד אופנוע יס"מ" - פ/11 ש' 12). כל זאת, בעיצומה של התפרעות אלימה וכאשר משימתו המרכזית היא לסייע לשוטרים המותקפים באבנים.

תנאים מעין אלה עלולים ליצור טעות בזיהוי. על השפעתם ניתן ללמוד מדבריו של אריק עצמו: בחקירתו הראשית חזר והדגיש, בביטחון מלא, כי חזה בנאשם "עומד בצד" ולא בורח, תוך שהסביר כי הנאשם היה בגבו אליו ובפניו אל השוטרים המותקפים. בדברים אלה הבדיל אריק את הנאשם מחבורת המתפרעים אשר, בניגוד לנאשם הסטטי, נמלטו בריצה מתוככי רחוב סלאח א-דין לכיוונו של אריק. בלשונו של אריק: "זיהיתי בחור שעומד טיפה, עומד לא בורח, היה עם הגב אלי...". "עמד טיפה בצד משאר האנשים, הוא עמד במדרכה קרוב לחנות. הוא עמד שם, היה עם הגב אלי...". הדגשה זו של אריק את ההבדל בין הנאשם לבין חבורת הנמלטים עשויה הייתה להסביר כיצד יכל אריק להתמקד בנאשם ולזהותו מיידה אבן.

אלא, שמכלול הראיות מראה כי גרסתו של אריק בסוגיה זו אינה אחידה. הדברים אותם כתב בדו"ח הפעולה שלו ת/2 שונים. בדו"ח זה תוארו מעשי הנאשם כהמשך ישיר לתיאור של חבורת המתפרעים הנמלטים, באופן אשר קושר בין הנאשם לבין הנמלטים. אין בדו"ח זכר לעמידה של הנאשם בנבדל מאותה חבורה, ואף נטען בו שהנאשם ברח בעצמו וזאת בניגוד לדברים שטען אריק בחקירתו הראשית ואשר הוצגו לעיל. אריק כתב בת/2 כי עם הגיעו למקום "זיהיתי חבורה של מפרי סדר בורחים מכוחות של שוטרים. זיהיתי בחור העונה לשם חדר מחמוד... זורק אבן לכיוון כח השוטרים ובורח...".

אין המדובר בפער שולי. ראשית, הוא ממחיש את חוסר היכולת להיסמך על הביטחון שהפגין אריק בעדותו, אשר להזדמנות המלאה שהייתה לו לזהות את הנאשם מיידה אבן. ואכן, בחקירתו הנגדית התערער ביטחון זה במידת מה כאשר אריק הסתייג מן התיאור הקודם המבדיל את הנאשם מיתר הנמלטים ("אולי רץ איתם אני לא יודע" - פ/13 ש' 8). שנית, הוא מדגיש את הקושי בתנאי הזיהוי: הלה בוצע בידי אריק הרכוב על אופנוע, כאשר חבורה של מתפרעים רצה לעברו ו"החוצה" מרחוב סלאח א-דין (פ/13 ש' 8-6) ובהינתן אפשרות של ממש כי הנאשם רץ אף הוא או ניצב "בין" המתפרעים הנמלטים או בסמוך להם. כל זאת, בעיצומה של התפרעות בה מותקפים שוטרים. תנאים אלה מעלים אפשרות ממשית להיווצרותה של טעות בזיהוי. הדבר הומחש ככל שהתקדמה חקירתו הנגדית של אריק, בה תיאר כי "אנשים רצו לכיוונים שונים, כל השאר" (פ/14 ש' 7) וכשהשיב, לשאלה האם ראה את הנאשם רץ עם יתר המתפרעים, כי "היו הרבה אנשים שרצו לכיוון שלנו, הנאשם ספציפית מתוך עשרים איש קשה במדויק את התיאור שלהם לזהות" (פ/16 ש' 1). בהמשך, ובניגוד לטענתו הראשונית לפיה הנאשם עמד במקום ולא ברח כמו גם לטענתו בת/2 כי הנאשם ברח, הציג אריק גרסת ביניים לפיה הנאשם הסתובב כדי לברוח אך נתפס בטרם הספיק לעשות כן. אריק התקשה להסביר כיצד ידע שהנאשם התכוון לברוח (פ/19 ש' 13-17).

בנסיבות אלה לא ניתן להיסמך על ביטחונו של אריק בזיהוי הנאשם כמיידה אבן כבסיס להרשעתו של האחרון. קיימת אפשרות שלא הופרכה, כי אריק ראה אדם אחר מיידה אבן וטעה לקשור זאת לנאשם.

9. תנאים נוספים העולים מחומר הראיות מוסיפים ומדגישים את הקושי בזיהוי, העולה מן הסיטואציה. כך, למשל, העובדה ששוטר שהיה עם אריק, ישוב לפניו על אותו אופנוע, לא ראה את הנאשם מיידה אבנים. המדובר ברועי עזרא, מפקד הצוות שנהג באופנוע כאשר מאחוריו ישב אריק. שניהם הגיעו למקום לאותה מטרה, ישבו יחד על אותו אופנוע באותה נקודה וחזו באותה תמונה. אריק טען, כזכור, בחקירתו הראשית כי

הנאשם עמד בנבדל ממתפרעים אחרים ויידה אבן. עוד טען כי דובר באדם היחיד במקום שיידה אבן, וכי עמד במרחק של כ-7 מטרים בלבד מן האופנוע עליו ישבו אריק ורועי (פ/13 ש' 10). בתנאים אלה, ניתן היה לצפות שגם רועי יראה את הנאשם מידה את האבן. בחקירתו הנגדית הוסיף אריק וטען כי הוא ורועי הגיעו למקום ועמדו במקום שניות ארוכות ("עשרים שניות" - פ/11), דבר המחדד את הציפיה האמורה. כך גם העובדה שמדובר בהגעה לצומת T כאשר ההתפרעות מתרחשת מצדו האחד של הצומת, בחלקו של רחוב סלאח א-דין הנמצא מימין לכיוון ממנו הגיעו השוטרים, כך שאין סיבה שרועי התבונן לאורך אותן שניות דווקא לכיוון הנגדי, הרחק מן ההתפרעות.

בדו"ח הפעולה שלו, ת/6, תיאר רועי כי עם הגיעו למקום "עמדתי בצומת יחד עם האופנוע הנוסף" שאז אריק ירד "ורץ לעבר מפגין", וכי רק בדיעבד למד מאריק שהלה ראה את המפגין מיידה אבנים. רועי לא ראה, אפוא, את הנאשם מיידה אבנים. המדובר בנתון משמעותי המחליש את טענת אריק לזיהוי הנאשם מידה אבנים, וזאת בשל זהות המיקום, זווית הראיה וההזדמנות לזהות בין רועי לאריק.

בדומה, הגם שבמידה פחותה, נחלשת הטענה האמורה נוכח העובדה שגם שוטרים אחרים שהגיעו למקום יחד עם אריק ורועי לא ראו את הנאשם מידה אבנים. רועי תיאר בת/6 כי הגיע למקום יחד עם "אופנוע נוסף של ניר בודנקין". ניר לא ראה את הנאשם מידה אבנים והבחין בו לראשונה רק עם מעצרו (ת/10 ש' 25).

10. אני ער לכך שאריק מסר תיאור של לבושו של הנאשם. אין בכך להעלות או להוריד מן הדיוק שבזיהוי של הנאשם מידה אבנים. זאת, משום שאריק עצר את הנאשם בזירה, והלבוש עשוי היה להיטמע בזכרונו מאקט זה ולא דווקא מכך שראה אדם עם לבוש זה מיידה אבנים.

11. לסיכום הדיון בדבריו של אריק, בשל הנימוקים שהובאו לעיל איני יכול לקבוע, ברמת ההוכחה הנדרשת בפלילים, כי עד זה ראה את הנאשם מיידה אבנים.

ספי

12. מסקנה דומה עולה מן הדיון בדבריו של ספי. חוסר היכולת להיסמך על דברים אלה כבסיס להיסק מרשיע נשען על שני אלמנטים: ראשית, קיים ספק של ממש האם מדבריו של ספי, בדגש על מזכר שרשם בסמוך לאירוע (ת/5), עולה כי ראה בעצמו את הנאשם מיידה אבנים. שנית, מן הסיבות שהובאו לעיל במהלך הדיון בעדותו של אריק, הליך זה מחייב בחינה זהירה של הזיהוי הנטען, לרבות של טיב ההזדמנות שהייתה לשוטרים לזהות את הנאשם בתוך קהל מתפרעים נמלט. דבריו של ספי אינם מאפשרים לבית המשפט לערוך בחינה שכזו.

13. ספי העיד בבית המשפט ביום 29.6.17, למעלה משנתיים וחצי מאז האירוע. מעדותו עלה כי אינו זוכר כלל את האירוע. בתשובותיו לא זכר לספק פרטים בסיסיים, נצמד לכתוב בדו"ח הפעולה ת/5 ולא ידע לבאר תהיות העולות ממנו. חוסר זכרונו, לצד היותו של דו"ח הפעולה ת/5 מסמך קצר ולקוני הנעדר פרטים רבים, פועל לחובת התביעה. משלא סופקו די נתונים המאפשרים לבצע את הבחינה האמורה, איני יכול לאמץ את הזיהוי הנטען. אפרט:

14. ספי לא ידע להציג, בעדותו, פרטים מן האירוע שיאפשרו לבצע את הבחינה האמורה של טיב ההזדמנות שהייתה לו לזהות את הנאשם. הוא זכר במעומעם כי הגיע למקום בשל קריאה לסייע בתקיפת שוטרים, ומעבר לכך זכר מעט מאוד, אם בכלל. המחשה לכך ניתן למצוא בחוסר יכולתו לומר האם, כאשר הגיע רכוב על האופנוע לצומת שבין הרחובות נעמי קיס וסלאח א-דין, התבונן לצד ימין (כלומר לכיוון ההתפרעות)

או לכיוון ההפוך, לכיוון בית המשפט המחוזי (פ/25). בדומה, הוא לא ידע לומר לאיזה כיוון נזרקה האבן או לתאר את מיידה האבנים (פ/25-26). הוא ידע לומר שהאופנוע שלו הגיע לזירה לאחר האופנוע של אריק, אך לא ידע לומר או להעריך אחרי כמה זמן הגיע בעצמו (פ/26 ש' 19-21), או כמה זמן שהה באירוע (פ/28 ש' 16) - נתונים החשובים כדי להעריך האם הייתה לו הזדמנות לראות בעצמו את ידיו האבנים או שמא הגיע תוך שאריק הסתער לעברו של הנאשם והצטרף אליו לצורך ביצוע המעצר. בדומה, לא ידע ספי לומר האם ראה את האבן עצמה, לא ידע לענות האם יודתה אבן אחת או שמא מספר אבנים. לאחר שהשאלה חזרה על עצמה בחר ספי בתשובה "אבן", אך צפייה במהלך זה הותירה רושם של ניחוש (פ/27-28). עוד לא ידע לומר מה היה המרחק בינו לבין מיידה האבנים, היכן עמד האחרון והיכן עמדו השוטרים לעברם ידה (ואם כלל ידה לעבר שוטרים-פ/30 ש' 4). הוא לא זכר מה היה המרחק בין יתר המפגינים לבין מיידה האבנים, האם ראה את תנועת הידיו, מה היה מצב התאורה במקום ועוד (פ/29-30).

15. בהעדר נתונים אלה, לא ניתן לבחון את אמינות הזיהוי ואת האפשרות לטעות בזיהוי. אמנם, עמעום הזיכרון בחלוף זמן אינו דבר נדיר אצל עדים, לרבות שוטרים, אלא שדרך-כלל מושלם החסר באמצעות תיעוד מזמן אמת. במקרה זה, מאידך, אין בדו"ח הפעולה שערך ספי בזמן אמת, ת/5, להשלים את החסר או לבסס קביעה לפיה ספי ראה את הנאשם מידה אבן.

המדובר בדו"ח תמציתי יתר על המידה, החסר פרטים מהותיים רבים. המחשה לכך ניתן למצוא בכך שכלל לא צוין בדו"ח שמו של האיש שכנטען ידה אבנים. חשוב מכך, הדו"ח נעדר התייחסות מספקת לנסיבות בהן כנטען זוהה הנאשם מיידה אבנים, נסיבות שחשיבותן בוארה לעיל כבסיס לבחינת טיב ההזדמנות לזהות. למשל, לא נזכר בדו"ח מיקומו של ספי ביחס לאותו אדם בדגש על המרחק ביניהם, לא נזכרת כלל חבורת המפגינים הנמלטים וממילא שלא מצוין מיקומו של הנאשם ביחס אליהם ולא ניתן לבחון את האפשרות לטעות בזיהוי אל מול אחד מאותם מפגינים. בנוסף, נרשם ש"הצוות הגיע לאירוע ביחד עם אופנוע נוסף של רועי..." וזאת ללא התייחסות לטענת ספי בעדותו כי אריק הגיע לפניו או לשאלה מהו פער הזמנים ביניהם בהגעה למקום.

זאת ועוד, הדו"ח ת/5 מנוסח בלשון רבים, באופן שאינו מאפשר לדעת מה מתוך המתואר בוצע בידי ספי עצמו או מתייחס אליו, ומה מתייחס לשוטרים אחרים. לאחר שבפתח הדו"ח הזכיר ספי את עצמו, ניר, אריק ורועי, המשיך ורשם כי "הגענו" מכיוון רחוב נעמי קיס, בצומת הנדונה "הבחנו בחשוד... זורק אבנים..." ואז "הגענו מאחורי החשוד שבדיוק זרק..." , אריק ירד מהאופנוע והשתלט עליו ואז "הודענו לחשוד שהוא עצור..." .

16. הבעייתיות בשימוש בלשון זו היא ניכרת. נוכח העדר הפירוט לא ניתן לדעת האם מדובר בדברים שספי ראה בעצמו או בהתייחסות כוללת לפעילותו של צוות האופנוענים כולו. הבעייתיות מתחדדת נוכח חוסר זכרוננו המוחלט של ספי את האירוע בחלוף תקופה, עת העיד בבית המשפט. הרושם שעלה מעדותו אינו מאפשר לקבל את ניסיונותיו לבאר, בדיעבד, למי התייחסה לשון הרבים, או את טענתו כי היא מבטאת בהכרח זיהוי שלו עצמו את מיידה האבנים:

כשספי נשאל למי התכוון ברושמו "הבחנו" (בידיו האבנים) השיב "סביר להניח מי שהיה איתי על האופנוע" והמשיך כי "סביר להניח" שניר, שהיה עמו על האופנוע, הבחין בידי האבנים יחד עמו. כשהתבקש להשיב תשובה וודאית השיב שניר הבחין במיידה האבנים והסביר שהוא יודע זאת משום ש"אנחנו יחד על אופנוע, אתה רואה סוג של עבירה המבטאים שלכם לאותו כיוון" (פ/28-29). כאמור ובניגוד לדברים אלה, ניר לא הבחין בידי האבנים. רק כשהדבר הוצג לספי בחקירה הנגדית הסתייג ואמר שאינו יודע אם ניר ראה, ובהמשך חזר וטען שניר ראה את הידיו (שם).

הדבר ממחיש, ראשית, את הקושי בגזירת מסקנות מן המונחים המופיעים בלשון רבים מת/5, בדגש על הרישום "הבחנו" אשר מתייחס לידי האבנים, ושהוא הבסיס לטענת התביעה כי ספי הבחין בנאשם מיידה אבנים. למעשה, לא נשללה האפשרות כי מינוח זה בו השתמש ספי אינו מתייחס לראיה שלו-עצמו את ידיו האבנים אלא לפעילות הכוללת של צוות האופנועים ולדברים ששמע משוטר אחר שסבר כי זיהה אדם מיידה אבן, הוא אריק. זאת, בדומה לשוטרים נוספים שרשמו כי שמעו מאריק שראה אדם מיידה אבנים (למשל רועי בדו"ח הפעולה שלו שנסקר לעיל).

שנית, התעקשותו של ספי שניר ראה את ידיו האבנים כפירוש למונח "הבחנו" ממחיש את נטייתו של ספי, בהעדר זיכרון של האירוע, להציע במהלך עדותו נתונים שבעובדה שאינם מדויקים בדרך של פרשנות של הדברים שרשם בת/5. דוגמא נוספת לכך מצויה במהלך לא קצר בחקירתו הנגדית, בו חזר ונשאל בנוגע לפרטים שונים של האירוע וחזר והשיב כי אינו זוכר את הפרטים, אך בעיצומן של תשובות אלה נשאל האם שמר על קשר עין רציף עם מיידה האבנים מרקע זיהויו ועד למעצרו, והפעם השיב בחיוב. הטענה בדבר שמירה כזו של קשר עין לא נרשמה במזכר ועומדת בניגוד ברור לחוסר זיכרונו המוחלט של ספי את פרטי האירוע. איני יכול לקבלה.

כל אלה מוסיפים ומקשים להסתמך על תשובה אחרת שהציע ספי, לפיה הוא זוכר בוודאות כי ראה בעצמו את ידיו האבן בידי הנאשם.

17. לצד קשיים אלה בהיסמכות על דבריו של ספי, יש להוסיף נתון אחד אשר קיים בנוגע לאפשרות הזיהוי: העובדה שכבר צוינה לפיה ניר, שנסע עם ספי על אותו אופנוע כך שלשניהם הייתה הזדמנות זהה לראות את ההתרחשות ומזווית דומה, לא הבחין בנאשם מידה אבנים. במובן זה עולה אותו קושי שנדון לעיל, בנוגע להעדרו של זיהוי בידי רועי להבדיל מן הזיהוי הנטען בידי אריק - שניהם שותפים לאופנוע אחר.

18. כל אלה לא מאפשרים לגזור מדבריו של ספי מסקנה ברורה ומוכחת, לפיה ראה את הנאשם מיידה אבן לעבר שוטרים.

סיכום ראיות התביעה והתייחסות לראיות ההגנה

19. היות שאריק וספי הם העדים שעל דבריהם הסתמכה המאשימה כבסיס להרשעת הנאשם בניסיון תקיפת השוטרים, ובהינתן הקשיים להיסמך על דבריהם בנושא כמפורט לעיל, לא ניתן לקבוע במידת ההוכחה הדרושה בפלילים כי הנאשם אכן יידה אבן או אבנים לעבר שוטרים.

20. די בכך להביא לזיכוי. יתר ראיות התביעה הן "ראיות תומכות", של שוטרים שהבחינו במעצרו של הנאשם או שנכנסו לתמונה בשלבים מאוחרים יותר, ואין בהן להשלים את החסר.

21. אשר לעדות הנאשם, נוכח מסקנותיי עד כה לא ארחיב את הדיון בה. אמנם, לא דובר בעדות מן הסוג אשר מביא את הסנגור לצאת מאולם בית המשפט לאחר ישיבת ההוכחות כשחיוך נסוך על פניו. הנאשם לא שידר בעדותו ביטחון, ובדבריו התגלו סתירות ופערים מסוימים. כך, למשל, בשאלה האם הגיע לבנק המצוי ברחוב סלאח א-דין וזה היה סגור כפי שנטען בתשובה לאישום, או שהבנק היה פתוח עת הגיע אליו הנאשם ורק בהמשך נסגר כפי שהעיד הנאשם (פ/35-36). פער נוסף מצוי בקשייו של הנאשם להסביר כיצד ידע להצביע על הכיוון ממנו הגיעו שוטרי היס"מ הגם שטען שנמלט כשגבו מופנה אליהם (פ/37-38): הנאשם טען שהסיק זאת מצורת עמידת האופנועים או מן הקול שהשמיעו כשהגיעו למקום). גם הכחשתו כי באירוע היו ידווי אבנים כלל לא הותירה רושם מהימן (פ/29 ש' 14 וש' 17). פער נוסף עלה בין טענתו בחקירה, לפיה

השוטרים טעו לחשוב שיידה אבנים משום ש"עשיתי תנועה עם היד מאחורי הרכב והם חשבו שאני זורק אבן" (ת/ש' 26), לבין תיאוריו בעדותו לפיהם, טרם הגעת שוטרי היס"מ, הוא רץ כששתי ידיו מעל ראשו (פ/40-39).

למרות פערים אלה, אין המדובר באחד מן המקרים בהם יש בעדות הנאשם להשלים את החלל בראיות התביעה. ה"גרעין הקשה" בגרסתו של הנאשם נותר זהה בחקירתו ובעדותו בבית המשפט. לפיו, הגיע לרחוב סלאח א-דין כדי לבקר בסניף בנק לאומי בו מתנהל חשבונו, נקלע שלא ברצונו להתפרעות הנידונה, לא השתתף בה או יידה אבנים אך נתפס בשל טעות של השוטרים. "גרעין" זה נתמך במידת מה במסמך נ/1 שהוגש בהסכמה ולפיו הנאשם אכן מנהל חשבון בבנק לאומי בסניף האמור. הפערים והסתירות שהתגלו בעדות הנאשם אינם יורדים לשורש גרסתו ולצד האפשרות כי הם נובעים משקריות הגרסה איני יכול לשלול את האפשרות כי הם נובעים מהיותו בחור צעיר, שמסר את הדברים במעמד מלחיץ של חקירה ועדות בבית משפט, כשהוא נעצר, נחקר ובהמשך עומד לדין באישום חמור של ניסיון תקיפת שוטרים, ובפערי זמן ניכרים בין חקירתו לעדותו בבית המשפט.

22. בשולי הדברים אתיחס לסרטון שהציגה ההגנה בישיבת ההוכחות האחרונה. סרטון, שלדברי הנאשם אותר על ידו באינטרנט. הסרטון קצרצר ומתעד את מעצרו של הנאשם, באופן שאינו מעלה או מוריד מביור האשמה הנטענת לעניין ידיו האבנים. איני יכול להיסמך, כפי שביקשה ההגנה, על דברים הנשמעים ברקע בערבית, משאין ידוע מי הדוברים, הם לא העידו ולא בוררה יכולתם לבאר את נסיבות ההתרחשות הרלבנטית.

23. לסיכום חלק זה, קיים ספק סביר בשאלה האם הנאשם יידה אבנים לעבר שוטרים, ויש לזכותו מן האישום הנוגע לסוגיה זו.

חלק ב' - הפרעה לשוטרי

24. כתב האישום כולל שני אלמנטים שעשויים להיות רלבנטיים לעתירת המאשימה להרשעה בעבירה הנידונה. כך, ראשית, הטענה כי הנאשם התנגד למעצרו ברחוב סלאח א-דין, ושנית, הטענה כי בהיותו בתחנת המשטרה הטיח ראשו בקיר כדי ליצור מצג לפיו הוכה בידי השוטרים.

25. איני סבור כי אישום זה הוכח. אשר לטענה בדבר התנגדות למעצר, זו לא בוססה ברמה העובדתית. השוטרי המרכזי שהסתער לעברו של הנאשם וביצע את מעצרו הוא אריק. בדו"ח הפעולה של אריק, ת/2, אין זכר להתנגדות של הנאשם למעצר. אריק תיאר שם כי ירד מהאופנוע, רץ לעבר הנאשם, השתמש בברכו כדי להוריד את הנאשם לרצפה וכי לאחר שהנאשם נפל אריק וספי השתלטו עליו, הרימו אותו והובילו אותו לניידת. תיאוריו של אריק את המעצר בעדותו היו דומים: "רצתי אליו, השתמשתי בכוח, נתתי לו מכה עם ברך ימין בפלג גופו העליון באזור הבטן והוא נפל על הרצפה. יחד עם שוטרי נוסף... השתלטנו על החשוד שעל הרצפה" (פ/9-8). גם ספי, שכנטען השתתף במעצר, תיאר את ההתרחשות מבלי שהזכיר ניסיונות התנגדות פסיים מצד הנאשם, הגם שרשם בת/5 שהנאשם ניסה לברוח. בדומה ניר, שחזה באריק וספי עוצרים את הנאשם, לא תיאר התנגדות למעצר, ואף ציין שלא ראה צורך להתערב במעצר משום שראה שאריק וספי "מסתדרים" (ת/10 ש' 7-5 וש' 21).

אני ער לכך שבחומר הראיות יש אמרות אחרות העוסקות בהתנגדות של הנאשם למעצר (כך רועי בת/6). ועם זאת, נוכח האמור לעיל לא ניתן לקבוע במידת ההוכחה הדרושה שהנאשם התנגד למעצר.

26. מכאן לטענה לפיה בהיותו בתחנת המשטרה הטיח הנאשם את ראשו בקיר כדי לייצר מצג לפיו הוכה. לאחר בחינה, ולמרות שתזת המאשימה אינה נטולת בסיס, סבורני כי גם בסוגיה זו קיים ספק סביר המחייב לזכות את הנאשם. עניינו של הספק בשאלה, האם הנאשם הטיח את ראשו בקיר כדי לייצר מצג לפיו הוכה בידי השוטרים, או מסיבה אחרת.

27. הראיות בעניין זה מצביעות כי הנאשם, לאחר שנעצר והושב על כיסא בחדר הסיירים בתחנת "שלם" כשפניו לעבר קיר המכוסה במסך בד, הטיח את ראשו בקיר. אריק שנכח בחדר בעודו רושם את דו"ח הפעולה, תיאר זאת במילים "העצור שישב על כיסא מול קיר בפינה השמאלית של החדר החל לדפוק את ראשו על הקיר שעליו נמצא מסך לבן והחל להגיד אני יעשה לכם בעיות" (ת/2). אריק העיד שראה את הנאשם נוגח בקיר פעם אחת בלבד (פ/15 ש' 24). גם השוטר ניר שנכח בחדר מסר שהנאשם נגח בקיר, אך לא ציין אמירות מהסוג שמסר אריק (ת/4, ת/10).

אין עוררין כי מדובר בהתנהגות לא שגרתית. מסקנה לפיה התנהגות זו נועדה "לייצר" חבלות על פניו של הנאשם, כבסיס לתלונה כנגד השוטרים בטענת שווא כי היכו אותו, היא אפשרית. ועם זאת, אין המדובר במסקנה בלעדית. במקרה הנדון עולה אפשרות נוספת, שקיים לה ביסוס מסוים בראיות, לפיה הנאשם התנהג כפי שהתנהג מתוך סערת נפש, בבחינת השתוללות מצדו שאינה מכוונת למטרה הנזכרת לעיל.

לעניין זה יש לזכור, ראשית, כי דובר בבחור צעיר אשר, בהנחה הנשענת על הספק שהוסבר לעיל, נעצר על לא עוול בכפו. שנית, מצבו הנסער של הנאשם במהלך מעצרו ובסיטואציה הספציפית תואר בידי השוטרים:

אריק סיפר בעדותו שכאשר ראה את הנאשם מטיח את ראשו, שני שוטרים אחרים שהיו במקום "באו והרגיעו אותו. הוא גם אמר שהוא יעשה בעיות העצור, הרגיעו אותו. ניר שאל אם הוא נרגע והוא מסר שכן" (פ/9 ש' 20-22). בדו"ח הפעולה שלו רשם דברים דומים, לפיהם לאחר שראה את הנאשם מטיח את ראשו בקיר ניגשו אליו שני שוטרים ואחזו בכתפיו, וכאשר אחד מהם שאל אותו "אתה מוכן להירגע" הנאשם השיב בחיוב "ולאחר מכן נרגע" (ת/2). השימוש החוזר במונח "להירגע" מעיד כי קודם לכן, במהלך הטחת הראש בקיר, הנאשם היה נסער.

היבט דומה של מצבו של הנאשם בזמן אמת מצוי בדבריו של ניר. בזכרון הדברים ת/4 ציין ניר שכאשר הנאשם נגח בקיר "היה עלי להרחיק את הנ"ל בכוח מהקיר ולהחזיק אותו בכתפיו בכוח על מנת שלא ימשיך לפגוע בעצמו". דברים דומים מסר בהודעתו ת/10 שהוגשה בהסכמה, בשורה 12. דברים אלה מציגים "השתוללות" של אדם נסער, שנדרש כוח כדי לרסנו ולמנוע ממנו לפגוע בעצמו.

בנוסף, לפי ראיות שהוגשו בהסכמה לא דובר בהתנהגות החרیגה היחידה של הנאשם במהלך מעצרו. השוטר פיסהה ירסאו, במזכר ת/7 שהוגש בהסכמה, תיאר התנהגות בתחנה נוספת אליה הובל הנאשם, במפקדה של תחנת "קדם" ב"מגרש הרוסים". לפיו תיאוריו של השוטר הנאשם נעמד, החל לצעוק, סירב לשבת וכאשר השוטר אלירן תפס את ידיו כדי להושיבו הנאשם "זרק את עצמו לריצפה והיתחיל לדפוק את הראש שלו בספסל תוך כדי שהוא צועק כל מיני דברים". ראו גם את תיאורו של השוטר אלירן חזן שנכח באותו אירוע, ת/9. התנהלות זו יכולה אמנם להתיישב עם תזת התביעה (השוטר תאר שהנאשם חדל כאשר שמע הוראה לצלם את התנהגותו), ומנגד עשויה להתיישב גם עם מצב חריג של לחץ או תסכול להבדיל מכוונה "לייצר" תלונה נגד השוטרים.

לבסוף, לו אכן כיוון הנאשם את מעשיו לצורך "הפללת" שוטרים בתקיפתו, ניתן היה לצפות לתלונות מצדו בנושא. למרות זאת, בחקירתו ת/1 (שנערכה במרחב "קדם", היינו לאחר האירוע בתחנת "שלם" בו הטיח את

ראשו בקיר) אין תיעוד של תלונה מצדו אודות תקיפתו בידי שוטרים. עוד לא הוכח כי בהמשך התלונן בפני מח"ש או בצורה אחרת.

בהקשר זה אציין גם כי בחקירתו הנאשם כלל לא נחקר בעבירה של הפרעה לשוטר, או בחשד שהטיח ראשו בקיר כדי "לייצר" ראיות כבסיס לתלונת שווא. גם נתון זה פועל כנגד קבלת תזת התביעה.

כל אלה מבססים ספק בשאלה, האם הנאשם פעל כפי שפעל כדי לייצר מצג בדבר תקיפתו.

28. למעלה מן הצורך אציין כי גם אם היה מוכח שהנאשם ביקש לייצר מצג כאמור, איני סבור שהדבר עונה להגדרת העבירה שיוחסה לו. העבירה לפי סעיף 275 לחוק העונשין עוסק במי אשר "עושה מעשה בכוונה להפריע לשוטר כשהוא ממלא תפקידו כחוקא ולהכשילובכך, אולהפריע לאדם אחראי להכשילומלעזור לשוטר". העבירה מתמקדת אפוא במעשים שמטרתם להכשיל שוטר או להפריע לו מלבצע פעולה שהיא חלק ממילוי תפקידו באכיפת החוק. במקרה הנדון לא הובהר כיצד היה בהטחת הראש בקיר, לאחר שהנאשם נעצר, נכבל ונמצא בחזקת השוטרים, כדי להפריע לאחרונים מלמלא את מלאכתם. לו אכן דובר בניסיון לביים ראיות שיאפשרו הגשת תלונה כנגד השוטרים, הרי שמדובר במעשה פסול שאפשר כי עולה כדי עבירה אחרת, אך בנסיבות הנדונות איני סבור כי מדובר בעבירה של הפרעה לשוטר.

29. לסיום הדיון בחלק זה, אציין כי בחלק מן הראיות והעדויות עלתה טענה נוספת, לפיה במהלך הובלתו לתחנת המשטרה ניסה הנאשם להשתחרר מאחיזת השוטרים באמצעות תנועות גוף (למשל אריק בת/2 ובפ/9 ש' 15, ניר בת/4). כתב האישום אינו כולל טענה ממין זה וממילא שאיני נדרש לה כבסיס להרשעה בעבירה של הפרעה לשוטר.

הכרעה

30. הנאשם מזוכה מן העבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

31. בהסכמתם, ניתנת הכרעת הדין שלא במעמד הצדדים. המזכירות תשלח אליהם את המסמך.

ניתנה היום, ז' אב תשע"ז, 30 יולי 2017.